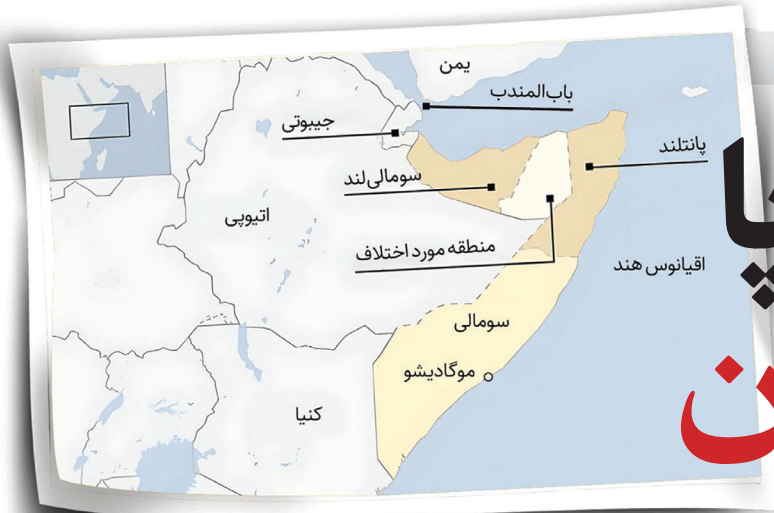

صهیونیست ها در سوماتی لند در پی چه هستند؟

به دنبال جای پای علیه یمن و ایران

امیراحمد رضا مشرف

اقدام رژیم صهیونیستی در اعلام شناسایی رسمی منطقه «سومالی لند» به عنوان یک کشور مستقل، جنجال بین المللی بزرگی به پا کرده است. این تصمیم دولت نتانیاهو با واکنش منفی در سراسر جهان و حتی در میان نزدیک ترین متحدان رژیم صهیونیستی مواجه شد. البته نمی توان اقدام تل آویو را ناگهانی و غافلگیرکننده تلقی کرد؛ چراکه همان طور که اشاره خواهیم کرد، برنامه ریزی آن از مدت ها قبل انجام شده بود و شاید صرفاً زمان این اعلام شناسایی رسمی موردی مهم و دور از انتظار به نظر می رسد.

نگاهی به جغرافیا و اهمیت ژئوپلیتیکی منطقه سوماتی لند

منطقه «سومالی لند» بخشی از کشور سوماتی است که در منطقه حساس شاخ آفریقا و در نقطه اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا قرار دارد. قرارگرفتن در حاشیه ساحل خلیج عدن و مجاورت با تنگه راهبردی و مهم باب المندب که دسترسی به دریای سرخ و یکی از مهم ترین مسیرهای ترانزیتی جهان را فراهم می کند، از مهم ترین ویژگی های ژئوپلیتیکی سرزمین سوماتی لند است. این منطقه خود مختار از پنج ایالت تشکیل شده است که قبایل آن از سال ۱۹۹۱ از دولت مرکزی سوماتی اعلام استقلال کردند، اما تاکنون هیچ کشوری حاضر به شناسایی رسمی آن نشده است. با این حال موقعیت حساس ژئوپلیتیکی سوماتی لند باعث شده تا برخی کشورها سطوحی از روابط را با این منطقه برقرار کرده و خواستار اعطای امتیازات و تسهیلاتی در ازای شناسایی رسمی آن باشند. اتیوپی یکی از همین کشورهاست که با هدف دسترسی به ساحل عدن و اجاره بندر کلیدی بریره، توافق پرسروصدایی را با سوماتی لند به امضا رساند که البته بنا بر برخی ملاحظات، به شناسایی رسمی آن به عنوان یک حاکمیت سیاسی مستقل منتهی نشد.

پیشینه روابط رژیم صهیونیستی با منطقه سوماتی لند

اینکه ارتباط میان منطقه خود مختار سوماتی لند با رژیم صهیونیستی از چه زمانی آغاز شده است، به طور دقیق روشن نیست. با این حال نکته مشخص آن است که از زمان بالاگرفتن تنش ها در خاورمیانه و به خصوص با آغاز جنگ در غزه، تل آویو پیش از پیش به اهمیت راهبردی ژئوپلیتیکی سوماتی لند توجه نشان داده است. براین اساس نخستین اخبار از ارتباط دو طرف، در اوایل سال ۲۰۲۴ و توسط فایننشال تایمز منتشر شد که از مذاکرات رژیم صهیونیستی با سوماتی لند بر سر واگذاری یک پایگاه نظامی در نزدیکی بندر بریره به اسرائیل در ازای شناسایی رسمی این منطقه به عنوان یک حاکمیت مستقل خبر می داد. در این بین نکته جالب آن بود که رسانه های رژیم صهیونیستی بر همکاری ابوظبی و تل آویو در ایجاد این پایگاه تأکید داشتند. در اوایل سال جاری میلادی نیز گزارش های دیگری از مذاکرات مشترک آمریکا و رژیم صهیونیستی با مقامات محلی سوماتی لند منتشر شد که به ادعای آسوشیتد پرس با هدف پذیرش اسکان مردم غزه به ازای شناسایی رسمی انجام می گرفت. در اواسط سال نیز نشریه سعودی المجله مدعی شد اسرائیل و سوماتی لند به توافقی نزدیک شده اند که بر اساس

آن تل آویو رسماً این منطقه را به رسمیت شناخته و در عوض پایگاهی نظامی را در منطقه ای حساس و نزدیک به یمن در اختیار خواهد گرفت. این اطلاعات با افشاکاری های اخیر منابع صهیونیستی هم مطابقت دارد؛ افشاکاری که شناسایی رسمی سوماتی لند را نتیجه مذاکرات محرمانه و فشرده طی ماه های متمادی و با حضور مقامات ارشد صهیونیستی ارزیابی می کند. البته این منابع مدعی شده اند که توافقات پیش از این انجام شده و شناسایی باید زودتر اعلام می شد، اما بنا بر ملاحظات از جانب سوماتی لند با تأخیر مواجه شد.

اهداف رژیم صهیونیستی در شناسایی رسمی سوماتی لند

اینکه چرا رژیم صهیونیستی از کشورهایی مانند اتیوپی و حتی آمریکا در اعلام شناسایی رسمی حاکمیت سوماتی لند پیشی گرفته و حاضر شده به نخستین شناسایی کننده رسمی تبدیل شود، به چند عامل مهم بازمی گردد.

اهمیت نظامی و ژئوپلیتیکی سوماتی لند برای رژیم صهیونیستی

جنگ در غزه و چالش بزرگ رژیم صهیونیستی در برابر حوثی ها در دریای سرخ، علاوه بر اینکه نقاط ضعف و شکنندگی این رژیم را نشان داد، باعث شد تا تل آویو درک بیشتری نسبت به اهمیت ژئوپلیتیک شاخ آفریقا، خلیج عدن، دریای سرخ و تنگه باب المندب برای حیات آینده رژیم پیدا کند. در عین حال تسلط بر این منطقه می توانست در راستای احیای پروژه سرزمین موعود صهیونیسم نیز دیده شود. همین عوامل موجب شد که رویکرد امنیتی به شاخ آفریقا، لزوم برخورداری از پایگاه نظامی و اطلاعاتی و در نهایت سیطره بر دریای عرب، دریای سرخ و تنگه باب المندب در صدارت اولویت های رژیم تعریف شود.

تقابل با یمن

بدون تردید ضرباتی که در ابعاد نظامی و اقتصادی از جانب یمن و انصارالله در طول جنگ غزه به رژیم صهیونیستی وارد آمد، یکی از انگیزه های اصلی تل آویو در این معامله سیاسی و نظامی با سوماتی لند است. داشتن یک پایگاه نظامی در نزدیکی تنگه باب المندب و در ساحل خلیج عدن، دسترسی هوایی، دریایی و حتی اطلاعاتی به حوثی ها را به شدت تسهیل می کند. این همان موردی است که در بیشتر رسانه های رژیم صهیونیستی به عنوان انگیزه اصلی اقدام تل آویو یادآور شده است. این موضوع در یمن و از سوی انصارالله نیز به خوبی درک شده، چنان که رهبر انصارالله نیز تأکید کرد اسرائیل از دروازه سوماتی لند به دنبال تهدید یمن، دریای سرخ و کل منطقه است. در عین حال وی هرگونه حضور و تأسیسات نظامی رژیم در سوماتی لند را هدفی مشروع برای یمن ارزیابی کرد.

اسکان مردم غزه

اخبار افشا شده از سوی رسانه های غربی از برگزاری چندین دور مذاکرات پنهان و محرمانه آمریکا و اسرائیل با مقامات محلی سوماتی لند در مورد ایجاد شرایط جابه جایی و اسکان مردم غزه در این منطقه خبر داده اند. حتی برخی منابع از این مسئله به عنوان یکی از شروط اساسی واشنگتن

برای شناسایی رسمی سوماتی لند یاد کرده اند. البته این منطقه صرفاً یکی از سه گزینه مورد نظر آمریکا و اسرائیل در شاخ آفریقا است. در حالی که مقامات محلی سوماتی لند هرگونه توافقی بر سر این مسئله را تکذیب می کنند، دقیقاً روشن نیست که در پشت پرده توافقاتی در این زمینه انجام گرفته یا خیر.

اعمال فشار بر ایران

تردیدی نیست که اعمال فشار بیشتر بر ایران نیز سهم به سزایی در این تصمیم رژیم صهیونیستی ایفا کرده است. برخورداری از پایگاه نظامی در این منطقه کلیدی و راهبردی، تل آویو را به لحاظ جغرافیایی به ایران نزدیکتر کرده و دسترسی عملیاتی و اطلاعاتی به محیط امنیتی جمهوری اسلامی را تسهیل می کند. علاوه بر این شرایط جدید به اسرائیل امکان می دهد تا علاوه بر فشار از ناحیه غرب، جبهه جدید در جنوب و از مسیر دریای سرخ علیه ایران باز کند. بر همین اساس است که سخنگوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران در پاسخ به سؤالات خبرنگاران در این زمینه، از رصد دقیق تحرکات رژیم صهیونیستی توسط تهران خبر می دهد.

تضعیف همبستگی و تجزیه کشورهای اسلامی

این باور عمیق در میان مسلمانان وجود دارد که رژیم صهیونیستی در سال های اخیر به شدت از روند های تجزیه طلبانه در کشورهای اسلامی حمایت و یا حتی آن ها را تقویت کرده است. مدخلات رژیم در سودان، لیبی و یا اخیراً در سوریه، اغلب در همین راستا قابل توجیه است. این هدف در شناسایی سوماتی لند به عنوان یک دولت مستقل و به رغم مخالفت سوماتی، کاملاً مشهود است. عطاوان، تحلیلگر برجسته جهان عرب، این حرکت را تأکیدی بر سیاست فروپاشی و تجزیه منطقه از سوی رژیم صهیونیستی ارزیابی می کند. در تهران نیز سخنگوی وزارت خارجه، این اقدام را صرفاً حرکتی در راستای تکه تکه کردن کشورهای اسلامی، تجزیه منطقه و بی دفاع کردن آن در برابر مطامع و تعرضات صهیونیست ها تلقی می کند.

چشم انداز آینده

اگرچه اقدام رژیم صهیونیستی در شناسایی رسمی سوماتی لند به شدت از سوی همه کشورهای اسلامی محکوم شده، با این حال همان طور که عطاوان تأکید دارد تصویر پیش رو تاریک و رعب آور به نظر می رسد. انفعال و عدم یکپارچگی کشورهای عربی در برابر توسعه طلبی اسرائیل که با نگاه منفعت طلبانه همراه شده است، فضای دید هرگونه اقدام و تحرک اساسی در برابر این رژیم را تیره و تار می سازد. در عین حال مخالفت ترامپ و آمریکانیز مقطعی و به اقتضای شرایط منطقه است. ترامپ نگران افزایش تنش میان اعراب و اسرائیل و اثرگذاری این موضوع بر طرح های او در قبال غزه است. این گمانه زنی هم وجود دارد که نتانیاهو عمداً در چنین شرایطی این موضوع را به میان کشیده تا اقدامات ترامپ را بدون مقصر شدن تل آویو، به شکست بکشاند.